

Proloog

Voorjaar, 73 n. Chr., Massada, Israël

De doden bleven zingen.

Negentig meter boven Eleazars hoofd tartte het koor van negenhonderd Joodse rebellen de belegering door het Romeinse legioen. De verdedigers hadden gezworen liever zichzelf te doden dan zich gevangen te laten nemen. Deze laatste tot de hemel gescandeerde gebeden weerklonken in de diepe tunnels die in het binnenste van de berg Massada waren uitgehouwen.

Eleazar rukte zijn blik los van het dak van de kalkstenen corridor en liet de verdoemde mannen achter in het bittere zonlicht. Hij zou willen dat hij naast hen kon zingen, zijn eigen leven kon offeren in de laatste slag. Maar zijn lot lag elders.

Een andere weg.

Hij nam het waardevolle blok in zijn armen. Het door de zon verwarmde steen reikte van zijn hand tot zijn elleboog, zo lang als een pasgeboren baby. Hij hield het stenen blok tegen zijn borst en dwong zichzelf de ruw uitgehakte doorgang in te gaan die naar het hart van de berg leidde. Steenhouwers sloten de doorgang achter hem. Geen levende ziel kon hem volgen.

De zeven soldaten die hem begeleidden, gingen hem voor met fakels. Hun gedachten waren ongetwijfeld bij hun broeders, de negenhonderd daarboven, op het door de zon geteisterde plateau. De belegering van de vesting duurde al maanden. Tienduizend legionairs, verdeeld over enorme kampen, omsingelden het plateau en maakten dat niemand er in of uit kon. De rebellen hadden gezworen om zodra hun psalmodie ten einde was, hun families te doden en daarna zichzelf, voordat de Romeinen over de muren kwamen. Ze baden en bereidden zich voor op het doden van de onschuldigen.

Net als ik.

Eleazars taak viel hem zo zwaar als de steen in zijn armen. Zijn gedachten gingen naar wat er beneden wachtte. De graftombe. Hij had

uren gebeden in die ondergrondse tempel, zijn knieën tegen stenen blokken gedrukt die zo dicht tegen elkaar waren gepast dat zelfs een mier niet zou kunnen ontsnappen. Hij had de gladde wanden en het hoge, gewelfde plafond bestudeerd. Hij had het nauwgezette handwerk van de ambachtslieden bewonderd die hadden gewoegd om dit tot een heilige plek te maken.

Maar zelfs toen had hij niet naar de sarcofaag in de tempel durven kijken.

De verdorven crypte die het meest heilige woord van God zou bevatten.

Hij drukte de steen harder tegen zijn borst.

God, verlos me van deze last.

Dit laatste gebed bleef, net als de duizenden daarvoor, onbeantwoord. Het offer van de rebellen boven moest worden geëerd. Hun vervloekte levensbloed moest een hoger doel dienen.

Toen hij de gewelfde doorgang naar de tempel bereikte, was hij niet in staat om naar binnen te gaan. Anderen wrongen zich langs hem naar hun post. Hij leunde met zijn voorhoofd tegen de koude muur en bad om vertroosting.

Die kwam er niet.

Hij wierp een blik naar binnen. Flikkerend fakkellicht wierp dansende schaduwen over de stenen die het gewelfde plafond vormden. Rook wervelde naar boven en zocht een uitweg die er niet was.

Voor geen van hen.

Uiteindelijk viel zijn blik op het kleine meisje, dat op haar knieën lag en door soldaten werd vastgehouden.

Zijn hart deed pijn bij de deerniswekkende aanblik, maar hij zou de taak die hem was opgedragen niet verzaken. Hij hoopte dat ze haar ogen zou sluiten, zodat hij er aan het einde niet in hoefde te kijken.

Ogen van water...

Zo had zijn reeds lang gestorven zuster die onschuldige ogen omschreven, de ogen van haar dochter, haar kleine Azubah.

Eleazar keek nu naar de ogen van zijn nichtje.

De ogen van een kind nog – maar het was geen kind dat hem woest aankeek. Ze had gezien wat een kind bespaard zou moeten blijven. En al snel zou ze niets meer zien.

Vergeef me, Azubah.

Met een laatste gepreveld gebed stapte hij de door fakkels verlichte graftombe in. De vlammen weerkaatsten in de gekwelde ogen van de

zeven soldaten die op hem wachtten. Ze hadden dagen tegen de Romeinen gevochten en wisten dat de slag zou eindigen met hun dood, maar niet op deze manier. Hij knikte naar hen en de man in de mantel die in hun midden stond. Negen volwassen mannen die zich hadden verzameld om een kind te offeren.

De mannen bogen hun hoofd naar Eleazar, alsof hij heilig was. In werkelijkheid hadden ze geen idee hoe onrein hij was. Alleen hij en degene die hij diende, wisten dat.

Elk van de mannen had bloedige wonden, sommige door gevechten met de Romeinen, andere veroorzaakt door het kleine meisje dat ze gevangen hielden.

In de purperen gewaden die ze gedwongen werd te dragen, leek ze nog kleiner dan ze al was. Haar vuile handen klemde zich om een haveloze, van leer gemaakte pop, gelooid in de kleur van de woestijn van Judea, die een knoopooog miste.

Hoe lang was het geleden dat hij die aan haar had gegeven? Hij herinnerde zich hoe de verrukking van dat kleine gezicht was afgespat toen hij knielde en hem aan haar gaf. Hij wist nog dat hij zich had verbaasd over hoeveel zonlicht er opgesloten kon zitten in zo'n klein lichaam, hoe het zó kon stralen en zulke simpele vreugde kon opbrengen voor een cadeau van leer en lappen.

Hij speurde haar gezicht af, zoekend naar dat zonlicht.

Maar het was slechts duisternis die hem aanstaarde.

Ze siste en liet haar tanden zien.

'Azubah,' zei hij smekend.

Ogen die ooit zo kalm en prachtig waren geweest als die van een hertenjong, staarden hem met een dierlijke haat aan. Ze haalde diep adem en spuwde warm bloed in zijn gezicht.

Hij wankelde, duizelig van de fluwelen aanraking, de ijzergeur van het bloed. Met een trillende hand wreef hij over zijn gezicht. Hij knielde voor haar neer, wiste met een lap voorzichtig het bloed van haar kin en smet het vod vervolgens zo ver mogelijk van zich af.

Op dat moment hoorde hij het.

Net als zij.

De hoofden van Eleazar en Azubah kwamen met een ruk omhoog. In de graftombe hoorden alleen zij het gegil dat van het plateau kwam. Alleen zij wisten dat de Romeinen door de verdediging van de vesting waren gebroken.

De slachting boven was begonnen.

De man in de mantel zag hun bewegingen en begreep de betekenis. 'De tijd is om.'

Eleazar keek naar de oudere man in zijn stoffige bruine mantel, hun leider, degene die had geëist dat dit kind te midden van deze verschrikkingen zou worden gedoopt. De jaren tekenden zijn bebaarde gezicht. De ernstige, ondoorgrondelijke ogen waren gesloten. Zijn lippen bewogen in een stil gebed. Zijn gezicht weerspiegelde de zekerheid van een man zonder twijfel.

Uiteindelijk openden die gezegende ogen zich weer en vonden Eleazars gezicht, alsof ze zochten naar zijn ziel. Het herinnerde hem aan de starende blik van een andere man, vele, vele jaren geleden.

Eleazar wendde zich in schaamte af.

De soldaten verzamelden zich rond de open sarcofaag in het midden van de graftombe. Hij was uit een enkel blok kalksteen gehakt, groot genoeg om drie volwassen mensen te bergen.

Maar hij zou al snel alleen een klein meisje insluiten.

Mirre en wierook smeulden op elke hoek. Door hun aroma heen rook Eleazar donkerder geuren: donkere zouten en bijtende kruiden die waren verzameld in overeenstemming met een oude Esseense tekst.

Alles was op een gruwelijke manier gereed.

Eleazar boog nog eenmaal zijn hoofd, biddend voor een andere mogelijkheid.

Neem mij, niet haar.

Maar het ritueel verlangde dat ze allen hun rol zouden spelen.

Een Meisje van Verdorven onschuld.

Een Ridder van Christus.

Een Krijger der Mensheid.

De leider in de mantel sprak. Zijn knarsende stem was rotsvast. 'Wat gedaan moet worden, is Gods wil. Om haar ziel te beschermen. En de zielen van anderen. Breng haar hier!'

Maar niet iedereen was hier vrijwillig.

Azubah rukte zich los uit de handen van haar belagers en sprong, zo snel als een hert, naar de deur.

Eleazar was als enige snel genoeg om haar te vangen. Hij greep haar dunne pols. Ze worstelde tegen zijn greep, maar hij was sterker. De soldaten sloten hen in. Ze drukte de pop tegen haar borst en liet zich op haar knieën vallen. Ze leek zo erbarmelijk klein.

De leider gebaarde naar een van de dichtbij staande soldaten. 'Het moet gebeuren.'

De soldaat stapte naar voren en greep Azubahs arm, trok de pop uit haar handen en gooide hem opzij.

‘Nee,’ schreeuwde ze, het eerste woord dat wanhopig uit haar dunne keel opsteeg; zo kinderlijk nog.

Ze trok zich weer los en vloog met een furieuze kracht vooruit. Ze besprong de schuldige soldaat en klemde haar benen rond zijn middel. Met tanden en nagels klauwde ze naar zijn gezicht en sloeg hem hard tegen de stenen vloer.

Twee soldaten kwamen hem te hulp. Ze trokken het wild geworden meisje van hem af en duwden haar tegen de grond.

‘Breng haar naar het graf!’ beval de leider.

De twee mannen die haar vasthielden aarzelden, duidelijk bang om te bewegen. Het kind lag schoppend onder hen.

Eleazar zag dat de paniek niet tegen haar belagers gericht was. Haar blik bleef strak gericht op wat haar was ontstolen.

Hij raapte de voddige pop van de vloer en hield hem voor haar bebloede gezicht. Hij had haar in het verleden vele malen gekalmeerd. Hij deed zijn best om de herinneringen buiten te sluiten aan hoe ze in het heldere zonlicht speelde met haar lachende zusjes, en met deze pop.

Zijn hand met het speeltje trilde.

Haar blik verzachtte zich tot een smeekbede. Het verzet verminderde. Ze maakte een arm vrij uit de greep van de mannen en reikte naar de pop.

Op het moment dat ze hem aanraakte, gaf haar lichaam zich over aan het onontkoombare, en aanvaardde ze dat ontsnappen onmogelijk was. Ze zocht haar enige troost, zoals ze als onschuldig kind had gedaan, in het gezelschap van haar pop. Ze wilde niet alleen de duisternis binnengaan. Ze hield hem voor haar gezicht en drukte zijn kleine neus tegen de hare. Uit haar houding sprak kinderlijke troost.

Hij wuifde zijn mannen bij haar vandaan en tilde het nu rustige meisje op. Hij hield haar koude lijfje tegen zijn borst en ze nestelde zich als vanouds tegen hem aan. Hij bad om kracht om te doen wat goed was.

Het stenen blok in zijn andere hand herinnerde hem aan zijn eed.

Aan de zijkant begon de leider met de gebeden die de offers boven verbonden met die hier beneden, met behulp van oude spreuken, heilige woorden en het strooien van wierook op de kleine vuurtjes. Op het plateau boven hen maakten de rebellen een einde aan hun leven

terwijl de Romeinen door hun poorten braken.

Dat tragische bloedoffer zou de schuld hier beneden vereffenen.

Met het blok in zijn hand geklemd, droeg Eleazar het meisje de paar stappen die hem scheidden van de open sarcofaag. Die was al bijna tot de rand gevuld, klotsend en glinsterend. Het moest dienen als een *mikveh*, een ritueel dompelbad voor hen die gereinigd moesten worden.

Maar in plaats van gewijd water zat er wijn in dit bad.

Lege kruiken lagen her en der op de vloer.

Toen hij bij de crypte was aangekomen, tuurde Eleazar in de donkere diepte. Het fakkellicht veranderde de wijn in bloed.

Azubah verborg haar gezicht tegen zijn borst. Hij slikte bitter verdriet weg.

‘Nu,’ beval hun leider.

Hij hield het meisje voor de laatste keer tegen zich aan en voelde een enkele snik. Hij keek naar de donkere ingang. Hij kon haar lichaam nog steeds redden, maar alleen als hij haar ziel, en de zijne, zou verdoemen. Deze verschrikkelijke daad was de enige manier om haar werkelijk te redden.

De soldaat met de hoogste rang tilde het meisje uit de armen van Eleazar en hield haar boven de open sarcofaag. Ze klemde de pop tegen haar borst. De rauwe angst was in haar ogen te lezen, toen hij haar naar het oppervlak van de wijn liet zakken. En daar stilhield. Haar ogen zochten die van Eleazar. Hij strekte zijn hand in haar richting en trok hem weer terug.

‘Gezegend zij God de Heer die in de hemel is,’ reciteerde de leider.

Boven hen stopte het zingen. Ze tilde haar hoofd op alsof zij het ook had gehoord. Eleazar zag voor zijn geestesoog het bloed dat in het zand trok en naar het hart van de berg sijpelde. Het moest nu gebeuren. Deze doden markeerden de laatste duistere daad waarmee de sarcofaag zou worden gesloten.

‘Eleazar,’ sprak de leider. ‘Het is tijd.’

Eleazar hield de kostbare steen voor zich uit, waarvan het heilige geheim de enige kracht was die hem voortstuwde. Het gewicht van het stenen blok in zijn armen betekende niets. Het was zijn hart dat hem een ademtocht gevangen hield.

‘Het moet gebeuren,’ zei de man in de mantel, ditmaal zachtjes.

Eleazar vertrouwde zijn stem niet genoeg om te durven antwoorden. Hij bewoog zich in de richting van het meisje.

De commandant liet het meisje in de wijn zakken. Ze kronkelde in de donkere vloeistof, kleine vingers grepen de stenen zijkanten van haar kist. Rood bloedde over de randen en droop op de vloer. Haar ogen smeekten hem toen hij het stenen blok op haar smalle borst plaatste, en duwde. Het gewicht van de steen en de huiverende kracht van zijn armen dwongen het kind diep in het wijnbad.

Ze vocht niet langer, maar hield haar pop stijf vast. Ze lag daar, zo stil alsof ze al dood was. Haar stille lippen bewogen, vormden woorden die verdwenen toen haar gezichtje wegzonk.

Wat waren die laatste woorden?

Hij wist dat die vraag hem de rest van zijn dagen zou achtervolgen. 'Vergeef me,' sprak hij met verstikte stem. 'En vergeef haar.'

De wijn had de mouwen van zijn tuniek doordrenkt en schroeiende zijn huid. Hij hield haar roerloze gedaante vast totdat de gebeden van de leider waren beëindigd.

Het leek een eeuwigheid te duren.

Uiteindelijk liet hij haar los en kwam overeind. Azubah bleef verdronken op de bodem achter, voor eeuwig op haar plaats gehouden door het gewicht van de heilige steen. Voor altijd zijn vervloekte hoedster. Hij bad dat deze daad haar ziel zou reinigen, een tijdloze boetedoening voor het verderf dat ze in zich droeg.

Mijn kleine Azubah...

Hij zeeg tegen de sarcofaag ineen.

'Sluit hem af,' beval de leider.

Een kalkstenen plaat, aan touwen neergelaten, knarste op zijn plaats. Mannen smeerden de randen van de plaat in met een pap van as en kalk om steen aan steen te binden.

Eleazar drukte zijn handen tegen de wand van haar gevangenis, alsof zijn aanraking haar troost zou bieden. Maar ze was al niet meer te troosten.

Hij rustte zijn voorhoofd tegen het onverzoenlijke steen. Het was de enige manier. Het diende een hoger goed. Maar deze waarheden hielpen zijn pijn niet verzachten. Laat staan haar pijn.

'Kom.' Hun leider wenkte hen. 'Wat gedaan moest worden, is gedaan.'

Eleazar ademde rochelend de bedompte lucht in. De soldaten hoestten en schuifelden naar de deur. Hij stond alleen met haar in de bedompte graftombe.

'Je kunt hier niet blijven,' sprak de leider vanuit de deuropening.

‘Jouw weg ligt elders.’

Eleazar strompelde, verblind door zijn tranen, in de richting van de stem.

Zodra ze waren vertrokken, zou de graftombe worden verborgen, de doorgang dichtgemetseld. Geen levende ziel zou zich hem herinneren. En iedere indringer zou vervloekt zijn.

Hij voelde de blik van de leider op zich gericht.

‘Heb je spijt van je eed?’ vroeg de man. In zijn stem klonk mededogen, maar tevens de hardheid van iemand die vastberaden is.

Die hardheid was de reden waarom Christus hun leider zijn naam had gegeven, die ‘Steen’ betekende. Hij was de apostel die de grondslag van de nieuwe Kerk zou vormen.

Eleazar beantwoordde de harde blik. ‘Nee, Petrus, ik heb geen spijt.’